

Een studie van de Iraanse “verkiezingen” van 2016

Brussel, april 2016

Introductie

De twee “verkiezingen” in de Islamitische Republiek van Iran, voor het Parlement (Majlis) en voor de Raad van Experts (Khobregan), tegelijk gehouden op 26 februari 2016, werden in de meeste Westerse media verwelkomd als waren zij een grote overwinning voor de “gematigden” of “hervormingsgezinden”, voorgezeten door president Rouhani en zijn mentor, voormalig president Rafsanjani. Volgens deze lezing markeert de nederlaag die geleden werd door de “Principiëlen” of conservatieve aanhang van de Opperste Leider Ayatollah Ali Khamenei een periode van opening en hoop, waaruit sociale vooruitgang, respect voor mensenrechten en hernieuwde economische groei zullen voortkomen. Het magazine Time noemde haar stuk over de verkiezingen “De nucleaire deal betaalt zichzelf uit”¹, terwijl anderen suggereerden dat “de Iraanse verkiezingen iets kunnen betekenen”².

Maar in hoeverre kunnen deze verkiezingen de loop der dingen beïnvloeden en wat zijn de kansen voor echt betekenisvolle veranderingen in het Iraanse beleid? Wij gaan hier kijken naar het Iraanse verkiezingsproces en een paar conclusies trekken.

Het verkiezingsproces: “geschikte” kandidaten

Wanneer iemand zich aanmeldt als kandidaat voor een van de 290 zetels in het Majlis of voor een van de 88 zetels in de geheel uit mannen bestaande Raad van Experts, moet diegene verklaren van harte te geloven in de absolute heerschappij van de “Opperste Leider”. Daarna zullen de kandidaten gekeurd worden door 4 instanties: het Ministerie van Binnenlandse Zaken, Staats Veiligheidsmacht (de NAJA), de plaatselijke rechtbank en het Ministerie van Inlichtingen. Deze vier instanties zullen elke persoon zijn achtergrond grondig onderzoeken om zeker te zijn dat er geen verbanden zijn met verbannen oppositiegroeperingen of met activiteiten die hoe dan ook in tegenspraak zouden kunnen zijn met de integriteit van de Islamitische Republiek.

De namen van degenen die met succes deze filters doorkomen, worden dan naar de Raad van Hoeders gestuurd (een orgaan dat volledig onder controle staat van de Opperste Leider), die dan een beperkt aantal kandidaten van deze lijst zal afkondigen die geschikt zijn om op te gaan voor de verkiezingen.

De Raad van Hoeders

De Raad van Hoeders is een van de meest invloedrijke organen geweest in de Iraanse politiek sinds de revolutie van 1979. Ze bestaat uit 12 leden: zes moellahs die worden aangewezen door de Opperste Leider Ayatollah Khamenei en zes juristen die benoemd zijn door het hoofd van de rechterlijke macht, die zelf direct benoemd is door en rapporteert aan Ayatollah Khamenei. De leden van de Raad zitten 6 jaar. Zij zijn belast met bevestiging of verwerping van alle wetsvoorstellen uit het parlement en alle kandidaten die willen meedoen aan de verkiezingen voor het parlement, de Raad van Experts en de Presidentsverkiezingen. Artikel 91 van de Iraanse grondwet zegt over deze Raad: *“met een blik op beveiliging van de Islamitische ordinanties en de Grondwet, om de toepasselijkheid van de wetten door de Majlis op de Islam te onderzoeken, moet er een Raad worden*

¹ Bremmer, Ian. ["The Nuclear Deal Pays Off In Iran's Elections."](#) Time. 3 Mar. 2016. Web.

² Fisher, Max. ["How the nuclear deal boosted Iran's moderates – and showed Iranian elections can matter"](#) Vox, 2 Mar. 2016. Web.

gevormd die de naam “Raad van Hoeders” draagt”. De artikelen 4, 72, 85, 94³ en 96 verhelderen hoe alle wetgeving langs deze raad moet komen om beproefd te worden.

Artikel 99 van de Grondwet definieert de competentie van deze Raad tot het filteren van verkiezingskandidaten: *“De Raad van Hoeders heeft de verantwoordelijkheid voor het overzien van de verkiezingen van de Raad van Experts voor Leiderschap, de President van de Republiek, de Majlis, en direct beroep op de mening van het volk en referenda.”* In de artikelen 26 en 27 zegt de Grondwet dat alle partijen en verenigingen niet *“strijdig met de criteria van de Islam of met de basis van de Islamitische Republiek mogen zijn”*, en dat openbare samenkomsten en demonstraties niet *“nadelig voor de grondbeginselen van de Islam”* kunnen zijn. Als een soort “constitutioneel hof” geeft artikel 98 van de Grondwet dit orgaan *“de bevoegdheid de Grondwet te interpreteren”*.

De wetgeving die de verkiezingen reguleert, stelt in artikel 28 dat kandidaten moeten *“geloven in de Islam en het heilige systeem van de Islamitische Republiek”* en *“hun trouw moeten uiten aan de constitutie en het beginsel van de absolute heerschappij van de Opperste Leider.”*

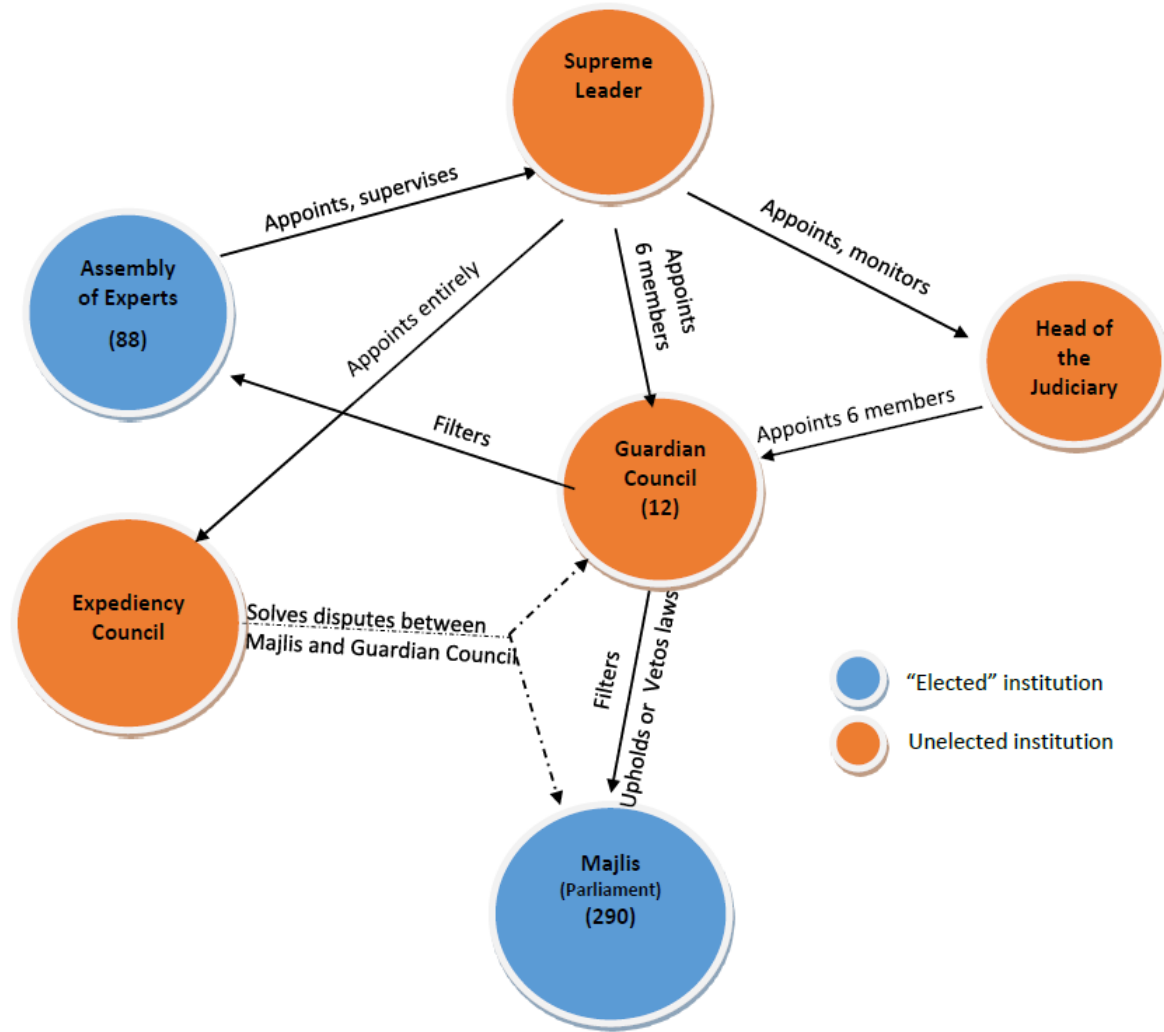
In oktober 2015 beweerde het 89-jarige hoofd van de Raad van Hoeders, Ayatollah Ahmad Janati, dat geloof en gehechtheid aan de beginselen van de Islamitische Republiek uit *“een diepe overtuiging”* moeten komen. Over de geschikte kandidaten voor de Majlis voegde hij eraan toe dat *“deze zetels aan Hezbollahis en revolutionairen toebehoren. De Raad van Hoeders zal niet degenen toelaten tot de Majlis, die geen absoluut geloof hebben in het systeem, de grondwet van de Islamitische Republiek en de Opperste Leider. Deze Raad zal naar niemand anders luisteren dan naar de Opperste Leider en ze zal de wet aanwenden om kandidaten toe te laten of af te wijzen voor de aanstaande verkiezingen.”* Met andere woorden: een orgaan dat aangewezen is en gecontroleerd wordt door de Opperste Leider beslist, onder zijn leiding, wie wel of geen Parlements lid kan zijn.

Vergadering van Experts

De Vergadering van Experts, een orgaan van 88 geestelijken, is verantwoordelijk voor het aanwijzen van de nieuwe Opperste Leider, zijn prestaties te bekijken en hem weg te sturen als hij geacht wordt niet in staat te zijn om zijn taken te vervullen. Ze komt twee keer per jaar bij elkaar. De nieuwe vergadering heeft een mandaat van 8 jaren voor de periode van 2016-2024. De kandidaten worden gefilterd door de Raad van Hoeders, net als bij de Majlis. Deze verkiezing was bijzonder belangrijk vanwege de hoofdtak van de Vergadering: gezien de hoge leeftijd (76) en de verslechterende gezondheid van Khamenei is er een hoge waarschijnlijkheid dat zij een nieuwe Opperste Leider moet kiezen in deze 8-jarige periode. En daarom was de politieke strijd heel fel en zat de Raad van Hoeders nog scherper erbovenop dan normaal het geval al is. De Raad wees *“bijna 80% van de potentiële kandidaten af, ook alle vrouwen die zich aangemeld hadden.”*⁴. De Iraanse wet ziet vrouwen als onbekwaam om deel te nemen het besluitvormingsproces over de Opperste Leider.

³ Art.94: “Alle wetgeving die door de Islamitische Raadgevende Vergadering is goedgekeurd, moet aan de Raad van Hoeders worden gestuurd. De Raad van Hoeders moet het binnen een maximum van tien dagen na ontvangst beoordelen met het oog op de verenigbaarheid ervan met de criteria van de Islam en de Grondwet”

⁴ ["The Great Candidate Cull"](#). The Economist, 16 May 2012. Web.

De filtering was zo massaal dat in sommige kiesdistricten er maar één kandidaat overbleef, en dit maakte de verkiezing zinloos. In Teheran waren er van de 760 kandidaten met banden met het Rouhani/Rafsanjani kamp maar 4 toegelaten tot deelneming.

In weerwil hiervan was de aandacht gedurende het vetoproces vooral gefocust op het geval van Hassan Khomeini, een kleinzoon van de stichter van de Islamitische Republiek Ayatollah Khomeini, die stierf in 1989. De 43-jarige geestelijke is verbonden aan Rafsanjani en was een sleutelfiguur in de strategie van het overheersen van de Vergadering van Experts wanneer er geen duidelijke aanhang is voor deze positie. Niettemin vetode de Raad van Hoeders zijn aanwezigheid in de verkiezingen, met het argument dat "hij niet voldoende religieuze kennis had."

De "Principiëlen", oftewel de conservatieven van Ayatollah Khamenei, leden zwaar verlies, juist in Teheran, waar hoofdspelers als Ayatollah Mohammad Yazdi – hoofd van de laatste Vergadering van Experts – en Ayatollah Mesbah Yazdi – een van de invloedrijkste ideologen van het regerend establishment – werden weggestemd. Ayatollah Janati werd in de laatste telling gekozen.

De Majlis (Parlement)

In overeenstemming met de Iraanse grondwet worden de 290 leden van de Majlis elke 4 jaar gekozen door het volk. Dit parlement heeft het recht wetten te initiëren en voor te stellen, en ook om Ministers en de President op te roepen en te ontslaan. Maar toch is haar macht zeer beperkt, want alle wetsvoorstellen van de Majlis zullen enkel bekrachtigd worden na toetsing door de Raad van Hoeders. En ook een fatwa door de Opperste Leider gaat boven elke beslissing, genomen door de Majlis, zelfs na bekrachtiging door de Raad van Hoeders.

Er zijn 196 kieskringen in Iran waarin 285 leden direct worden gekozen. Vijf zetels resteren voor een paar van de Iraanse minderheden. Wanneer er geen duidelijke winnaar is in een kieskring na de eerste stemming, volgt een tweede ronde⁵.

Een volgend aspect van het Iraanse verkiezingssysteem dat verschilt van Westerse democratieën, is, dat er daar geen partijen systeem is waarin kandidaten behoren tot een bepaalde politieke denkrichting. In plaats daarvan zijn er “facties” en “coalities”, of “lijsten” die individuele kandidaten “steunen”. In de verkiezingen van 26 februari gingen 12.123 kandidaten op voor het Parlement. Bij de eerste evaluatie door de Raad van Hoeders werden 7.403 verworpen. Volgens een brief die in Januari openbaar werd gemaakt door een groep die dichtbij het Rafsanjani/Rouhani blok stond, werden er maar 30 van hun 3000 toegelaten, hun populairste mensen waren uitgerangeerd, terwijl de kandidaten dichtbij Khamenei categorisch waren toegelaten. Zelfs een 50 kandidaten die al in het Parlement een zetel hadden op dat moment, werden beoordeeld als ongeschikt om weer mee te dingen als kandidaten!

Na de eerste filtering hebben de kandidaten het recht in beroep te gaan. Maar het is alweer de Raad van Hoeders – hetzelfde orgaan dat hen de eerste keer verwierp – dat die beroepen onderzoekt. Het resultaat van deze tweede keer van beroep was, dat rond 1.500 afgewezen kandidaten opnieuw mochten meedoen, maar dat 147 van degenen die eerst waren toegelaten, nu niet meer mochten. Uiteindelijk werden maar 6.229 van de 12.123 kandidaten goedgekeurd. De meesten van degenen die Rouhani zelf had voorgesteld, waren gediskwalificeerd.

Het Rouhani/Rafsanjani kamp besloot mee te doen ondanks de zware filtering. In plaats van de verkiezingen te boycotten, gingen zij personen steunen die niet direct een deel waren van hun factie. Omdat er geen officiële kieslijsten van partijen zijn, steunen facties individuele kandidaten, met als gevolg dat soms een bepaalde kandidaat gesteund wordt door een “hervormers” en “harde lijn” facties. Er waren zelfs leden van de Rouhani/Rafsanjani lijst, zoals Ayatollah Ali Movahedi⁶ of Ayatollah Mohammad Ali Taskhiri⁷, die zich openlijk uitgaven als zijnde van de “harde lijn”, zelfs nadat zij waren gesteund door de “gematigden”. Een ander voorbeeld van deze “vloeibaarheid” is dat van Kazem Jalali; tot voor kort een beruchte “harde lijner”, die zo infaam was om op te roepen tot executie van de leiders van de opstand in 2009. Dit jaar stond hij op de lijst als hervormer.

⁵ Alem, Yasmin. [“Duality by design: The Iranian Electoral System”](#) International Foundation for Electoral Systems. March 2011.

⁶ “I have heard the reformists have included my name on their list but we don't have same blood type” Entekhab Online Journal, 22 Feb 2016.

⁷ “Niemand heeft er met mij over gesproken... Ik zeg duidelijk dat ik een Principalist ben. Ik geloof dat de weg van de Principalisten de juiste is, en de weg van anderen, zoals Hervormers of gematigden, de verkeerde weg is.” – [Kayhan Journal](#), 21 February 2016.

Dit bizarre systeem betekent ook dat Parlementsleden niet behoeven te stemmen in een bepaalde richting of langs partijlijnen. Dus de samenstelling van het nieuwe Parlement hoeft niet te betekenen dat President Rouhani kan rekenen op solide steunbasis bij sommige dan wel alle politieke besluiten die hij wil nemen, zelfs niet wanneer de kandidaten die hij gesteund heeft, de meeste zetels hebben gewonnen⁸.

Voormalig inlichtingen officials komen op als “hervormers” bij de verkiezing

Onder de kandidaten van de “hervormers”-lijst voor de Vergadering van Experts bevonden zich drie beruchte voormalige Ministers van het Ministerie van Inlichtingen: Mohammad Mohammadi Reyshari, Ali Fallahian - die een rode aantekening heeft bij Interpol vanwege zijn deelname aan de aanslag op de AMIA in Buenos Aires in 1994, en die ook een internationaal arrestatiebevel aan zijn broek heeft hangen als gevolg van de moordaanslag in restaurant Mykonos in Berlijn op de Koerden in 1997⁹, en Ghorbanali Dorri-Najafabadi - de Minister tijdens de “kettingmoorden”¹⁰. Ze zijn alle drie bekend om hun betrokkenheid in talloze wreedheden en schendingen van mensenrechten tijdens hun periode als Minister.

Opkomst van de kiezers

De Iraanse overheid wilde graag een grote opkomst laten zien om de verkiezingen wettig te maken. Omdat ze bang was voor een lage opkomst door gebrek aan diversiteit in de voorgestelde kandidatuur, vaardigde Khamenei een fatwa uit, die betoogde dat “deelnemen aan de verkiezingen een religieuze plicht is en dat een ieder die blanco stemt, een doodzonde begaat”.

De verkiezingen voor én het Parlement én de Vergadering van Experts houden op dezelfde dag, is door sommigen gezien als een nieuw middel om grote menigten op de been te brengen bij de stembureaus. Het kiessysteem, waarin de namen van de kandidaten met de hand op formulieren moet worden geschreven, betekent ook dat in steden zoals Teheran, met 30 zetels voor het Parlement en 16 voor de Vergadering van Experts, kiezers elk gemiddeld een half uur besteden aan het kiezen van kandidaten om op te schrijven en om hun formulier in de stembus te stoppen. Dit kan dan zorgen voor grote rijen op de verkiezingsdag. Sommige oppositiebronnen zeggen dat het aantal stembussen, vooral in Teheran, bewust laag is gehouden om langere rijen te laten ontstaan.

Journalisten mochten enkel maar bepaalde stembureaus bezoeken, aangewezen door de regering. Een paar westerse journalisten, wie het lukte om andere stembureaus te bezoeken, vertelden dat de opkomst in de armere wijken van Teheran bijzonder laag was, en een aanwijzing voor scepsis. De New York Times berichtte dat velen *“besloten hun protest te registreren door thuis te blijven. Verschillende klanten die op de markt werden geïnterviewd, zeiden dat zij zelfs niet wilden nadenken over stemmen, wijzend op de corruptie en de slechte economie. ‘In het rijkere deel stemmen ze op hervormers omdat ze willen protesteren tegen de harde lijners’, zei Saeed Taheri, een*

⁸ Bucala, Paul. [“Iran Elections Tracker: Updates and Analysis”](#). Iran Tracker. 28 Feb 2016

⁹ Vier Koerdisch-Iraanse oppositieleiden werden op 17 september 1992 in restaurant Mykonos in Berlijn vermoord.

¹⁰ Een reeks moorden op intellectuelen en journalisten deed zich in de jaren negentig in Iran voor, door agenten van de Iraanse regering.

*kinderkledingverkoper, 'maar hier gaan de mensen niet stemmen omdat zij zich aan de kant gezet voelen'.*¹¹

Critici van het regime zeggen dat ze de opkomst wil vermenigvuldigen met 4 of 5 om te kunnen beweren dat er grote deelname was en dan kunnen ze het geloofwaardig maken. Men zegt dat dit vermenigvuldigen de steun heeft van alle facties, want het dient het belang van het systeem. Bedrog plegen is gemeengoed in Iraanse verkiezingen. Deze praktijk was het zichtbaarst bij de bediscussieerde verkiezingen van 2009 en de herverkiezing van President Mahmoud Ahmadinejad, die toen leidde tot massale opstand in het hele land.

Zelfs wanneer we de officiële cijfers van de verkiezingen van dit jaar voor waar aannemen, zou de door de Minister van Binnenlandse Zaken gemelde opkomst van 62% betekenen dat in elk geval 34 van de 55 miljoen geregistreerde kiesgerechtigden een echte stem hebben uitgebracht. Maar de kiezers opkomst tabellen die gepubliceerd zijn door zijn Ministerie, noemde het aantal stemmen voor de Majlis 32,1 miljoen en voor de Vergadering van Experts 30,2 miljoen; dan zou de deelnamegraad liggen bij ongeveer 55-58% op zijn best¹². Dus het percentage van 62 lijkt meer ontworpen te zijn om te passen bij de vooraangekondigde wens van het regime om een percentage van over de 60 te krijgen. Niet verrassend is het, dat een dag van tevoren de Minister van Binnenlandse Zaken zei: "Wij gaan uit van een opkomst van 70%." In afwezigheid van een onafhankelijke waarneming door internationale monitoren, verworpen door de Iraanse autoriteiten, is het lastig om de juiste opkomstcijfers bevestigd te krijgen.

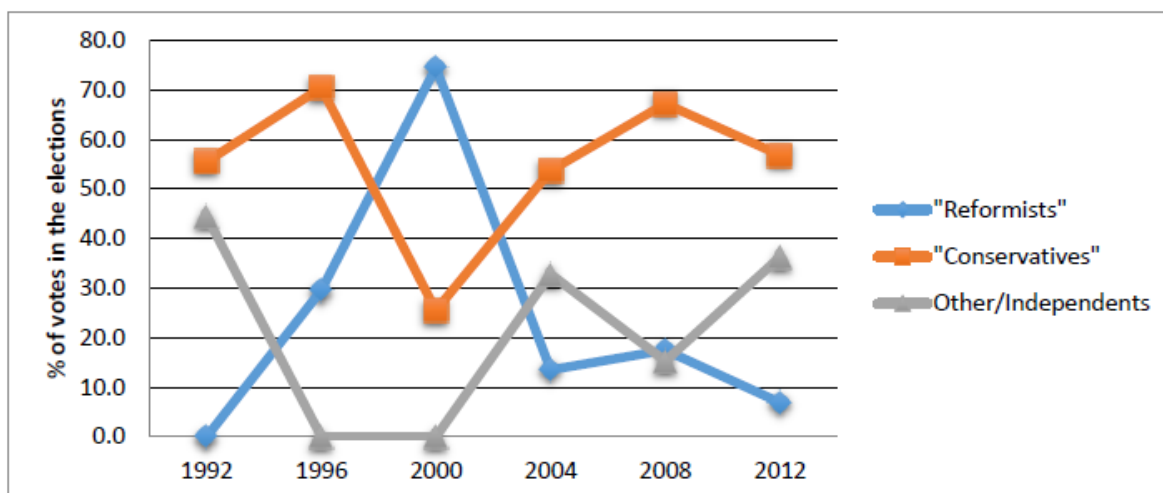
"Gematigden" tegenover "hardliners"

De rivaliteit binnen de Iraanse hiërarchie is al vaak afgebeeld in de westerse media als een machtsstrijd tussen "gematigden" en "hardliners". Maar de botsing tussen de twee kampen, de Rouhani/Rafsanjani "hervormers" aan de ene kant en de Khamenei "principiëlen" aan de andere, is nauw omkaderd binnen de regels van een strak systeem dat maar een heel kleine ruimte openlaat voor tegenspraak. Ze zijn allebei evenveel gebonden aan het hoofdbeleid van het regime, inlands zowel als internationaal. Beide kanten steunen én voortgaande mensenrechtenschendingen in Iran zelf, én steun aan Assad's dictatuur in Syrië, en door Iran gesteunde terroristische groepen in de regio zoals Hezbollah in Libanon of de Houthis in Jemen.

Zoals we kunnen zien in de geschiedenis van de Islamitische Republiek, verandert wisseling van "meerderheden" in de Majlis of wisseling van de President niet echt de koers van het systeem in zijn geheel. De zogenoemde "gematigden" hadden absolute meerderheid in voorgaande jaren, terwijl de "hardliners" de Majlis domineerden in de afgelopen jaren, zonder grote verschillen in beleidsvorming. De echte besluitvorming voor alle grote issues in Iran blijft in handen van de Opperste Leider.

¹¹ Erdbrink, Thomas. ["As Some Iranians Register Dislike at Polls, Others Do So by Staying Home"](#). New York Times. 26 February 2016

¹² ["Are the announced participation rate in the Iranian elections correct?"](#), BBC Persian 12 March 2016

Votes for the different factions in the last 6 Majlis elections

Number of Seats	1992	1996	2000	2004	2008	2012
"Reformists"	0	80	216	39	51	20
"Conservatives"	150	190	74	156	195	165
Other/Independents	120	0	0	95	44	105
N ^o of seats	270	270	290	290	290	290

Percentage	1992	1996	2000	2004	2008	2012
"Reformists"	0.0	29.6	74.5	13.5	17.5	6.9
"Conservatives"	55.5	70.4	25.5	53.7	67.2	56.8
Other/Independents	44.5	0.0	0.0	32.8	15.3	36.3
N ^o of seats	270	270	290	290	290	290

Een duidelijk voorbeeld van het niet passen van de verwachtingen voor deze facties valt te zien in wat gedefinieerd is als een "stijgende executiegolf" door Amnesty International¹³ tijdens het regime van de huidige "gematigde" President. De Speciaal Rapporteur van de Verenigde Naties voor de mensenrechten in Iran, Dr Ahmed Shaheed, rapporteerde dat minstens 966 mensen gedood zijn in Iran in 2015, het hoogste aantal in de laatste twee decennia. Het aantal executies is "exponentieel

¹³ ["Iran's 'staggering' execution spree: nearly 700 put to death in just over six months"](#). Amnesty International July 2015.

gestegen”¹⁴ gestegen sinds Hassan Rouhani aan de macht kwam. Rouhani zelf omschrijft executie als “een goede wet”, die “de wet van God” is¹⁵. Het gemiddeld aantal executies tijdens de “gematigde” Rouhani periode is bijna drie keer zo groot als tijdens zijn “hardline” voorganger Ahmadinejad.

Zoals de uitgever van de Guardian schreef na Rouhani’s bezoek aan Europa in februari: “Iran kan dan een President hebben met een “gematigd” profiel – iemands zachte benadering komt als een opluchting na de jaren van Ahmadinejad -, maar dat betekent nog niet dat de autoritaire aard van het regime of de doelen van haar buitenlands beleid zijn veranderd.”¹⁶

De uitdaging voor de beveiliging

De dagen voor de verkiezingen rapporteerden talloze Iraanse media een massieve verhoogde beveiliging voor Verkiezingsdag. De Minister van Binnenlandse Zaken zei: “Er zijn 52.000 stembureaus in het land en meer dan een miljoen beveiligingsmedewerkers zijn aangetrokken om de 120 duizend stembussen in het land te bewaken.”¹⁷ Dit zou betekenen dat er gemiddeld 20 bewakers staan bij elk stembureau. De commandant van de Staatsveiligheidsdienst kondigde aan: “We zijn voorbereid op volledige veiligheid voor, tijdens en na de verkiezingen.”¹⁸ De commandant van de Speciale Eenheden van de Staatsveiligheidsdienst kondigde aan: “De Speciale Eenheden hebben zich lang tevoren voorbereid op deze verkiezingen en we zijn al een jaar bezig met het trainen van de gewone beveiligers opdat zij klaarstaan.”¹⁹ Hoewel zorg voor veiligheid nodig is bij alle verkiezingen, is de schaal waarop er is voorbereid en het aantal medewerkers dat is ingezet, wat theoretisch neerkomt op een totaal van alle Iraanse beveiligers die er zijn, 1,1 miljoen, een erg zware bedreiging.

Analisten zien achter deze grote muur van beveiliging als echt motief de bittere ervaring van de omstreden Presidentsverkiezingen van 2009, toen miljoenen de straat opgingen in Teheran en andere grote steden, eisende dat het regime zou oprassen. Die opstanden werden echter neergeslagen na een aantal maanden, terwijl Westerse mogendheden even de andere kant opkeken. Maar toch was er een periode, zoals later werd toegegeven door Iraanse overheden, dat het systeem op de rand stond van ineenstorting. Die ervaring, waarnaar vandaag verwezen wordt door de autoriteiten als “de opruiing”, is sindsdien de hoeksteen geworden van alle beleid van Opperste Leider Khamenei. Elke vorm van reactie op opstand van het volk wordt gezien als “rode lijn” door alle afdelingen van het regime. Daarom is Khamenei, hoewel hij technisch gesproken de absolute macht houdt om zijn wil op te leggen over de verkiezingen, terughoudend geweest in het gebruik van zijn autoriteit in de recentelijke presidents-, en parlamentsverkiezingen, uit angst voor verrassende reacties en herhaling van de opstand van 2009; die dit keer zou kunnen leiden tot de totale instorting van zijn heerschappij.

¹⁴ [Iran Wins World Record for Most Executions Per Capita](#), Foreign Policy 27 October 2015.

¹⁵ Hassan Rouhani’s speech 19 April 2014, [official website of the President](#).

¹⁶ [The Guardian view on President Rouhani’s European visit: far too soon to celebrate a changed Iran](#), The Guardian, 2 February 2016.

¹⁷ [55 Million are eligible to vote](#), Tasnim News, 23 February 2016.

¹⁸ [NAJA Commander’s yellow card to some of the candidates](#), Young Journalists Club, 23 February 2016.

¹⁹ [Special Units are fully prepared for the elections](#), Tasnim News, 24 February 2016

Conclusies

Doordat oppositiepartijen uitgesloten bleven en zelfs veel zittende Parlementsleden en voormalige officials van de Islamitische Republiek niet toegelaten waren tot kandidatuur, was de recente stemming duidelijk niet democratisch, maar een verkiezing in een voorselectie van de heersende kliek. De controversiële nucleaire overeenkomst veroorzaakte grote spanningen in de Iraanse elite, en de voortdurende kostbare inmenging in de Syrische oorlog is steeds moeilijker vol te houden. Kortom: de regering had de verkiezingen van februari nodig om een duidelijk, vrijwel eenstemmig resultaat te krijgen in het voordeel van een sterke leider, om in staat te zijn het land aan te sturen in moeilijke tijden. Maar Ayatollah Khamenei was bang voor een herhaling van de opstanden van 2009 en riskeerde geen verstoring in de uiteindelijke telling. Het resultaat was dat de interne breuklijn zich verbreedde en dat Khamenei tekortschoot in de volledige controle.

Ondertussen zal het kamp Rouhani/Rafsanjani, gedecimeerd tijdens de voorfiltering, maar een paar leden meer hebben in de Vergadering van Experts. Daarbij zijn de leden van de Majlis niet gebonden aan het volgen van hun leiding, dus om invloed te houden, zullen zij moeten blijven steunen op conservatieven, zoals zij nu doen bij de huidige Voorzitter van de Majlis, Ali Larijani.

Er was geen duidelijke overwinnaar in deze verkiezingen, en beide kampen claimen de overwinning, wat alleen maar kan leiden tot meer discussies en verdere instabiliteit van het systeem. Daarom is een van de conclusies die men kan trekken: het Iraanse systeem in haar geheel werd zwakker en labiel als gevolg van deze verkiezingen.

De economie, door veel analisten gezien als hoofdthema in deze verkiezingen, zal een hoofdissue blijven. De Iraanse economie zit in zwaar weer. President Rouhani heeft geprobeerd de nucleaire deal te presenteren als kans om buitenlandse investeringen binnen te halen en de levens van gewone Iraniërs te verbeteren. Maar na bijna drie jaar als President heeft hij deze kans niet weten te verzilveren en zijn kabinet voelt de groeiende druk.

Een zeer dure verwikkeling in Syrië en Irak – met tot wel 60.000 door Iran gesponsorde strijders²⁰ – zuigt aan de Iraanse economie. De zeer machtige Iraanse Revolutionaire Garde (IRGC) – helemaal onder Khameneis leiding- oefent wijdverbreide controle uit op de nationale economie door middel van een gelaagd netwerk van openbare en verbonden firma's. Beide kampen, zowel Rouhani/Rafsanjani als Khameneis hardliners, staan op dezelfde kant wakend over het buitenlands beleid in Syrië en Irak omdat zij allebei vinden dat deze twee landen de buffer zijn voor Iran's defensie. En dus blijft de prijs van de bemoeienis in de buitenlandse oorlogen hoog, terwijl de ingezakte oliemarkt en de langzame investeringstroom de groei van de Iraanse economie belemmeren.

De onderdrukking in het land zelf zal niet afnemen. Hardliners en hervormers hebben allebei als prioriteit het in stand houden van het regime van de Islamitische Republiek. Meer executies en onmenselijke straffen zullen daarom onvermijdelijk een verdrietig deel zijn van het alledaags leven van de Iraanse bevolking. Zoals Ann Appelbaum schreef in haar opiniestuk in de Washington Post: *“Regimes die het nodig vinden om geweld te gebruiken om hun volk onder de duim te houden, kunnen geen betrouwbare diplomatieke partners zijn. Iedere heersende kliek die bang is voor*

²⁰ [Iran regime deploys 60,000 IRGC forces and foreign mercenaries in Syria](#), NCRI Statement, 17 February 2016.

volksopstand, zal altijd, uiteindelijk, haar buitenlandbeleid aanwenden voor het doel zichzelf aan de macht te houden.”²¹

Over ISJ:

International Committee in Search of Justice (ISJ) is opgericht in 2008 als informele groep van Europarlementariërs, om recht te zoeken voor de Iraanse democratische oppositie. In 2014 is ze geregistreerd als een non-profit NGO in Brussel, en breidde ze het ledental uit van gekozen parlementariërs tot voormalige ambtenaren en andere hoogwaardigheidsbekleders met een interesse in het bevorderen van mensenrechten, vrijheid, democratie, vrede en stabiliteit. De campagnes van ISJ hebben de steun gekregen van meer dan 4000 parlementariërs van beide zijden van de Atlantische oceaan.

De **voorzitter** is **Alejo Vidal-Quadras**, Vicevoorzitter van het Europees Parlement 1999-2014.

Raad van Adviseurs: Patrick Kennedy, Congreslid 1995-2011; Günter Verheugen, Vicevoorzitter van de Europese Commissie 2004-2010; Nicole Fontaine, Voorzitter van het Europees Parlement 1999-2002; Generaal Hugh Shelton, Voorzitter van de VS Joint Chiefs of Staff 1997-2001; David Kilgour, Canadese Minister van Buitenlandse Zaken 1997-2003; Ingrid Betancourt; Professor Raymond Tanter, Voorzitter van het Iran Policy Committee in Washington DC; Professor Horst Teltschik, Voorzitter van Munich Security Conference 1999-2008; Kolonel Wesley Martin, Officier van Antiterrorisme-eenheid in het Coalitieleger in Irak 2005-2007; Senator Lucio Malan, Quaestor van de Italiaanse Senaat; Alessandro Pagano, Parlementariër, voorzitter van het Committee of Italian Parliamentarians for a Free Iran; Antonio Razzi, secretaris van de Commissie van Buitenlandse Zaken in de Italiaanse Senaat; Gérard Depréz, Europarlementariër, voorzitter van de groep Friends of a Free Iran in het EP; Ryszard Czarnecki, Vicevoorzitter van het EP; Tunne Kelam, Europarlementariër; Lord Carlile of Berriew QC, Covoorzitter van het Britse Parliamentary Committee for Iran Freedom, voorheen onafhankelijk reviewer van antiterrorwetgeving in het VK; Lord Clarke of Hampstead CBE, voormalig voorzitter van de Britse Labour Party; Lord Maginnis of Drumglass; Lord Dholakia OBE, Tweede leidinggevende van de Liberal Democrats in de House of Lords.

²¹ Ann Appelbaum [No, Iran is not 'opening up'](#) in *Washington Post*, 22 January 2016

